

**DPPO'S FORSLAG TIL UDMØNTNING AF
FISKERIKOMMISSIONENS ANBEFALINGER**

MAJ, 2024

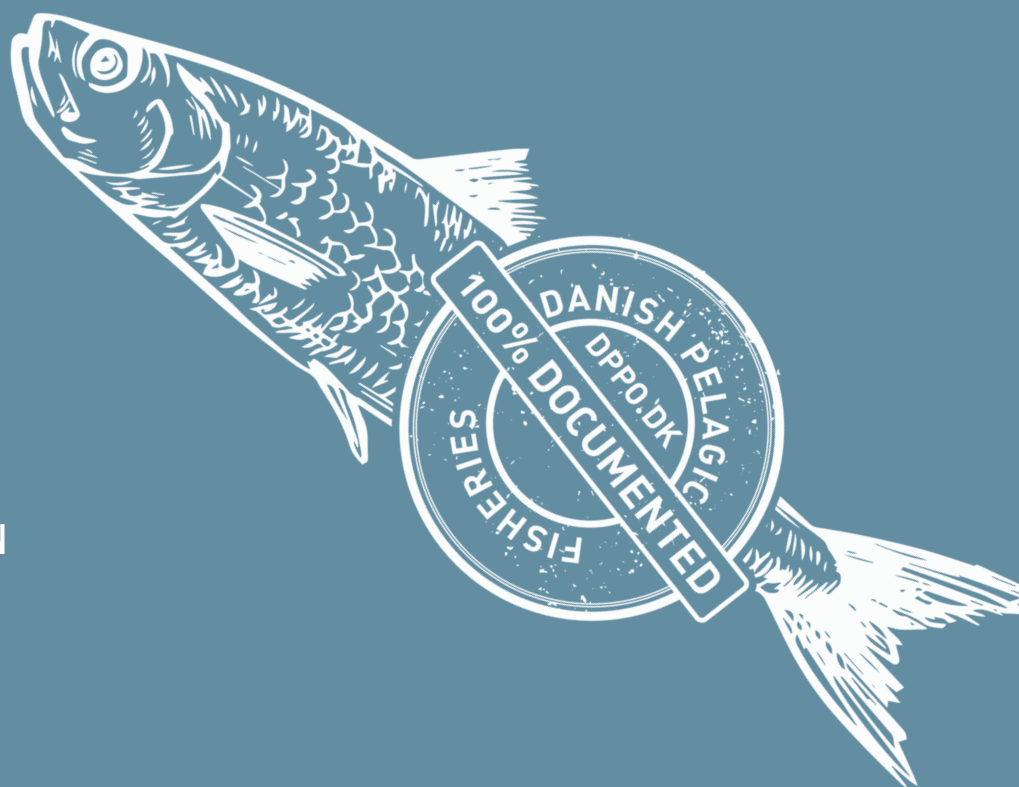
DANMARKS PELAGISKE
PRODUCENTORGANISATION
PLATANVEJ 12, 1. SAL
1810 FREDERIKSBERG C.

KONTAKT:

CEO - ESBEN SVERDRUP-JENSEN
TLF. +45 61 66 09 78
E-MAIL: ES@PELAGISK.DK

SENIOR RÅDGIVER - LISE LAUSTSEN
TLF. +45 29 16 92 32
E-MAIL: LL@PELAGISK.DK

WWW.DPPO.DK

DPPO's forslag til udmøntning af Fiskerikommissionens anbefalinger

”Det er Fiskerikommissionens overordnede vision, at dansk fiskeri skal fungere på almindelige markedsvilkår og i den forstand sidestilles med andre erhverv. Det betyder på den ene side, at særlige reguleringsmæssige restriktioner, der er specifikke for fiskerisektoren, så vidt muligt skal afskaffes eller lempes for at sikre et økonomisk effektivt erhverv, som samtidigt har den mindst mulige påvirkning af økosystem og klima.”

Rapport fra Fiskerikommissionen (side 12), december 2023

Det er helt essentielt for udviklingen af fiskeriet, den grønne omstilling og konkurrencevilkårene i Nordøstatlanten at få sat en ny ambitiøs retning for dansk pelagisk fiskeri. Det er der med udgangspunkt i Fiskerikommissionens vision og anbefalinger en unik mulighed for i foråret 2024.

På de følgende sider anviser vi, hvorledes Fiskerikommissionens anbefalinger kan omsættes til konkrete initiativer, og hvorledes den understøttende lovgivning og regulering skal justeres.

Læsevejledning

For hver af de 11 anbefalinger, som vedrører det pelagiske fiskeri, er indledningsvist skitseret Fiskerikommissionens anbefaling. Derefter følger DPPO's vision for dansk pelagisk fiskeri. Under afsnittet ”Hvordan” er det konkret beskrevet, hvilke initiativer og hvilke ændringer i lovgivningen der er behov for i relation til den konkrete anbefaling. Til slut er der uddybende baggrundsinformation om emnet.

Tak for dialogen.

Jens Rasmussen

Formand

Indhold

DPPO's forslag til udmøntning af Fiskerikommissionens anbefalinger	1
Anbefaling 3a: Afvikling af B-kvotesystemet.....	3
Anbefaling 3b: Lempelse af reglerne vedr. A-status	4
Anbefaling 3c: Revision af de generelle kvotekonzentrationsregler	5
Anbefaling 4a: Analyse af hvilke myndighedsopgaver, som kan varetages af erhvervet eller en tredjepart	7
Anbefaling 5: Brugerbetaling for biologisk rådgivning og kontrol af fiskeriet	8
Anbefaling 6: Klarhed om fordelingen af ressourcerenten i dansk fiskeri og mulig betaling for brugsretten til den fælles fiskeressource	9
Anbefalinger 7 & 8: Styrkelse af det statskontrollerede mærke NaturSkånsom og styrkelse af hjemmemarkedet og en stærkere profilering af dansk fisk.....	10
Anbefaling 14: 'Grønt fiskeri' støttepulje til energieffektiviserende tiltag på eksisterende og nye fartøjer.	12
Anbefaling 15: Demonstrationsprojekt: Fremtidens fiskefartøjer baseret på alternative drivmidler.	13
Anbefaling 16. Krav om at nye fartøjer forberedes til grønne drivmidler.....	14
Anbefaling 17. Fortsat forøgelse af CO2-afgiften efter 2030	15
Anbefaling 19: Trawlfri zone i Bælthavet	16
Oversigt over midler, der bør afsættes til udmøntning af anbefalingerne	17

Anbefaling 3a: Afvikling af B-kvotesystemet

”Fiskerikommissionen anbefaler, at B-kvotesystemet afvikles, idet det udgør en væsentlig barriere for generationsskifter og finansiering, herunder mere fleksible finansieringsmuligheder. En afvikling af B-kvotesystemet vil betyde en væsentlig administrativ lettelse for de berørte fiskere og for myndigheder.”

DPPO’s vision

Rammevilkår, der ikke stiller danske fiskere dårligere i Danmark end fiskere fra andre EU- og EØS-lande, samt understøtter generationsskifte, mangfoldighed, samarbejde og udvikling i dansk fiskeri og kystsamfund.

Hvordan?

Fiskerilovens §35 fastlægger, at kvoteandele helt eller delvist ejet af andre personer eller selskaber tæller med i personer eller selskabers kvoteportefølje og dermed i beregningen af kvotekonzentration, hvis der er et økonomisk mellemværende imellem de to parter. Det er således §35 i Fiskeriloven samt de tilhørende §§81-84 i reguleringsbekendtgørelsen, som skal ændres for at fjerne B-kvotesystemet.

Baggrund

Afvikling af B-kvotesystemet er en vigtig brik i at sikre rammevilkår i dansk fiskeri, der understøtter generationsskifter, samarbejde og sikrer nødvendig fornyelse i sektoren.

B-kvoter er i modsætning til A-kvoter ikke en egentlig kvote og rettighed. B-kvoter genereres når to parter, som ejer kvoter, etablerer et økonomiske skyldforhold og får betydning for den enkelte parts samlede kvote i forhold til kvotekonzentrationslofter. Det overordnede formål med B-kvoterne, var at sikre transparens omkring ejerforhold og minimere risiko for stråmandsvirksomhed, men:

- B-kvotesystemet er en barriere for generationsskifte, fordi en fisker, der låner penge til andre fiskere, også unge, tilskrives b-kvoter. Det er en unik form for begrænsning, som ikke kendes fra andre sektorer i dansk erhvervsliv og virker stik imod den politiske hensigt om at støtte unge mennesker, der forsøger at få en fod indenfor i fiskeriet.
- B-kvotesystemet stiller danske fiskere dårligere end fiskere fra andre lande, som vil etablere sig i Danmark og frit kan låne penge fra kollegaer i hjemlandet. B-kvotesystemet er således konkurrenceforvridende.
- B-kvotesystemet udgør en betydelig administrativ byrde for erhvervet og fungerer uden nogen praktisk bagatelgrænse for indberetninger af økonomiske mellemværender for større selskaber og deres ejere.

Samarbejde bliver dårlig forretning

Ethvert erhvervssamarbejde fiskere imellem medfører tilskrivning af b-kvoter til begge parter. Det gælder både engagementer i og uden for fiskeriet, fx fælles investeringer i frysehuse, vodbinderier, iskiosker og vindmøller. Samarbejdet sker således på bekostning af den enkelte fiskers kvotegrundlag, som virksomheden er opbygget og dimensioneret omkring. B-kvoter kan således være en betydelig barriere for samarbejde og udvikling af fiskerierhvervet og virksomheder i havne og kystsamfund.

Anbefaling 3b: Lempelse af reglerne vedr. A-status

”Fiskerikommissionen anbefaler, at de gældende regler om A-status lempes, således at arbejde i fiskerivirksomheder på land sidestilles med arbejde på et fiskerfartøj. Dette vil lette generationsskifter, idet driften af en moderne fiskerivirksomhed kræver nye og andre kompetencer og funktioner end de, der historisk har været knyttet til fiskeriet.”

DPPO’s vision

Vilkårene for at drive pelagisk fiskeri sidestilles med vilkårene for at drive al anden fødevarerivirksomhed i Danmark, så konkurrencevilkårene er ens for fiskere på tværs af hele Nordøstatlant. Nye muligheder for ejerstruktur og finansiering betyder, at fiskeriet bliver en mangfoldig arbejdsplads med rum og økonomi til fornyelse og grøn omstilling.

Hvordan?

DPPO anbefaler, at de nuværende særregler om A-status og ejerskab fjernes, og tidssvarende lovgivning sidestiller fiskerivirksomheder med virksomheder i andre sektorer.

Lovgivning om A-status og ejerskab er forankret i Fiskerilovens §§14 -16 samt Bekendtgørelse om registrering som erhvervsfisker med A-status.

Baggrund

En forudsætning for at eje fiskerimuligheder i Danmark er, at man har erhvervet sig A-status. Kun 33% af en virksomhed kan ejes af personer uden A-status. Hensigten bag den unikke særlovgivning var at undgå, at ejere uden aktiv tilknytning til fiskeriet tjente penge på at leje fisk ud. I den nuværende lovgivning er der et ”udlejeloft” og et ”aktivitetskrav”, som forhindrer, at personer uden reel fiskerivirksomhed kan leve af blot at leje fiskerimuligheder ud. Den oprindelige hensigt med ”A-status” er således blevet indfriet med anden og mere hensigtsmæssig lovgivning.

I dag fremstår regler for ejerskab af fiskerimuligheder via A-status ude af trit med verden omkring fiskeriet, og de svækker danske fiskeres konkurrenceevne. Fiskeriet i Danmark og i resten af EU står overfor betydelige udfordringer, når det gælder rekruttering, professionalisering, fornyelse og finansiering af den grønne omstilling. Udfordringer, som kræver kompetencer og kapital, som i dag ikke findes eller genereres i sektoren i tilstrækkelig grad.

Et mangfoldigt erhverv

I en moderne fiskerivirksomhed er der betydelige ledelsesmæssige opgaver forbundet med certificeringer, mandskab, strategi, planlægning m.m. Funktioner som ikke effektivt varetages fra havet eller af personer med uddannelse i fangst af fisk, men som kræver samme engagement og specialiseret viden om fiskeri. Både mænd og kvinder, som har arbejdet med fiskeri i hele deres liv, kan ikke overtage familievirksomheden, fordi de ikke har mulighed for at tilbringe en længere periode på havet, eller fordi de har valgt andre uddannelser, som er afgørende for udviklingen af rederiet og virksomheden, men som ikke er en kvalificerende fiskeriuddannelse.

Anbefaling 3c: Revision af de generelle kvotekonzentrationsregler

”Fiskerikommissionen anbefaler, at den eksisterende krydsregel lempes, så det bliver muligt at eje en begrænset mængde FKA-kvoter, selvom man ejer mere end 1 pct. af de samlede IOK-kvoter. Dette vil give større fleksibilitet fsva. ejerskab på tværs af FKA- og IOK-segmenterne, ligesom der kan være behov for en mindre FKA-kvoter i det pelagiske fiskeri til dækning af bifangster.

For at absorbere konsekvenserne af brexit og sikre bedre mulighed for udnyttelse af teknologiske fremskridt og stordriftsfordele anbefaler Fiskerikommissionen yderligere, at man undersøger mulighederne for, at de generelle kvotekonzentrationsregler lempes inden for de eksisterende regler i konkurrenceloven.”

DPPO’s vision

IOK-fiskere kan erhverve sig nødvendige rettigheder til at håndtere uundgåelige bifangster af FKA-arter og har stabile rammer for virksomhederne, der fremmer udvikling i sektoren, herunder et kvotegrundlaget på niveau som før brexit og mulighed for at beholde kvoteandele erhvervet på lovlig vis ved skvulp.

Hvordan?

Anbefalingen knytter sig til flere dele af gældende lovgivning. Anbefaling om lempelse af krydsreglen vedrører reguleringsbekendtgørelsens §§71-73 for IOK, og her anbefaler DPPO, at lofterne for ejerskab af FKA arter for fysiske og juridiske personer, som ejer 1% eller mere af IOK, fastsættes på artsniveau og begrænses til 15% af kvoteloftet for den enkelte art, hvilket er mindre end før ændringen i 2018, men nok til at indeholde biologisk variation såsom udviklingen af kullerbestanden de seneste år.

For at løfte det samlede kvotekonzentrationsloft skal reguleringsbekendtgørelsens §66 ændres. Det vil samtidig være særligt hensigtsmæssigt at ændre §67, der indeholder den såkaldte skvulp-regel, så fiskere ikke tvinges til at frasælge lovligt erhvervet kvote, hvis enkelte kvoter stiger og andre falder. I stedet bør reguleringen tilbageføres til en løsning, hvor der ikke kan tilkøbe yderligere kvote, så længe kvoterne er over loftet.

Bilag 13 i Reguleringsbekendtgørelsen indeholder kvotekonzentrationsloftet på artsniveau. Det bør justeres i henhold til de reduktioner, som fulgte med brexit. Dvs. at når kvoten for sperling er reduceret med 25%, som tilfalder UK, så skal kvoteloftet løftes tilsvarende, så fiskeren har mulighed for at erhverve sig et kvotegrundlag, der svarer til niveauet før brexit.

DPPO foreslår en analyse af særligt de brexitrelaterede konsekvenser for tobis- og sperlingflåden og behovet for evt. justering af det generelle kvotekonzentrationsloft, som også anbefalet af fiskerikommissionen i lyset af det generelt faldende kvotegrundlag, stordriftsfordele og konkurrencen i Nordøstatlantten.

Baggrund

Krydsreglen

Siden de første øvelser blev indledt i indførelsen af IOK- og FKA i dansk fiskeri har det været fastholdt, ikke mindst fra erhvervets side, at der skulle være en segmentering imellem det kystnære fiskeri med

mindre fartøjer, FKA og IOK. Det gjaldt også begrænsninger i den enkelte fiskers muligheder for at etablere sig i flere segmenter, på samme tid.

Med den oprindelige krydsregel fra før 2018, kan en fisker, som ejer mere end 2% af de samlede IOK-kvoter, samtidigt højst eje 25% af kvoteloftet for FKA på artsniveau. Reglerne blev i 2018 strammet, så grænsen i dag er 0% FKA, såfremt fiskeren ejer mere end 1% af de samlede IOK-kvoter.

Reglen skaber en række udfordringer for den pelagiske IOK-flåde, fordi alle pelagiske fiskere oplever uundgåelige bifangster af FKA-arter, men ikke må eje FKA. Fiskerne tvinges derfor ud på et meget usikkert og uigennemsigtigt marked for lejefisk, hvor selv mindre utilsigtede bifangster kan risikere at lukke for fx sildefiskeriet, hvis der intet er at leje. Der er brug for regler, der tillader pelagiske fiskere at sikre deres kvotegrundlag igennem hele året og dermed deres forretning. Det er særligt vigtigt set i lyset af effekterne af klimaforandringer og betydelige udsving i størrelsen og udbredelsen af forskellige fiskebestande og dermed også i risikoen for uønskede bifangster.

Kvotekonzentration

Som beskrevet i Fiskerikommissionens rapport side 77,78 er kvotegrundlaget blevet reduceret i de senere år. Det skyldes hovedsageligt indførelsen af forvaltningsprincipperne om MSY, der betyder, at kvoterne sættes lavere end før, og fra 2021 også brexit. I udtrædelsesaftalen afgav EU kvoter til UK i bytte for adgang til UK-farvand. Både brexit og udviklingen har medvirket til at de mængder, der tidligere kunne fanges inden for kvotekonzentrationslofterne, er reduceret. Samtidig beskriver rapporten stordriftsfordele i fiskeriet, hvilket gælder både for økonomi og for klima.

Pelagiske bestande er typisk fluktuerende og bølger op og ned. Forskydninger mellem de væsentligste kvoter kan medføre, at rederier eller personer ender på den forkerte side af loftet uden at have tilkøbt kvote. Lovgivningen på området kaldes ”skvulp-reglen”. Der er i Reguleringsbekendtgørelse fastlagt krav om frasalg af overskydende kvoter grundet skvulp. Reguleringen skaber usikkerhed om virksomhedernes kvotegrundlag og bør derfor ændres, så rederier og personer ikke tvinges til salg af lovligt erhvervede kvoterettigheder.

I 2024 truer en ændring af administrationen omkring kvoter med at resultere i, at nogle rederier ender over kvotekonzentrationslofterne, fordi den bagvedliggende regnemetode ændres som følge af fejl der har eksisteret siden 2007. Problemet er, at lofterne blev fastlagt efter den politiske aftale på fiskeriområdet i 2017 under forudsætning af at eksisterende rettigheder skulle respekteres¹, men lofterne blev dengang beregnet med den ”gamle” metode. Den forestående metodeændring betyder at de eksisterende rettigheder bliver ulovlige, hvis lofterne ikke samtidig også genberegnes med den nye metode.

Der er behov for stabilitet for rederiernes kvotegrundlag, hvis der skal være luft til grønne investeringer. DPPO anbefaler derfor, at alle disse rammer omkring kvotegrundlaget ændres, så virksomhederne kan få den nødvendige arbejdsro til omstilling og udvikling, og kan konkurrere på lige vilkår med resten af den Nordøstatlantiske flåde.

¹Afsnit 3, side 3. <https://www.regeringen.dk/media/4392/aftale-om-indsats-mod-kvotekonzentration.pdf>

Anbefaling 4a: Analyse af hvilke myndighedsopgaver, som kan varetages af erhvervet eller en tredjepart

”Fiskerikommissionen anbefaler, at det nærmere analyseres, hvilke konkrete opgaver som i dag forvaltes af myndighederne, der kan varetages af erhvervet, uden at dette svækker myndighedernes mulighed for at kunne opretholde en effektiv kontrolindsats. Dette kan f.eks. være flytning af årsmængder/promilleandele, administration af år til år fleks, internationale kvotebytter. Det er Fiskerikommissionens udgangspunkt, at så mange opgaver som muligt bør overføres til erhvervet, dog under hensyntagen til ovenstående behov for myndighedskontrol.”

DPPO’s vision

Fiskerisektoren kan og vil, som en del af samfundskontrakten, påtage sig en højere grad af selvforvaltning i forbindelse med kvoteadministration i Danmark. Med mere forvaltning administreret og drevet af erhvervet, kan betydelige ressourcer frigøres fra Staten, og Fiskeristyrelsen kan i højere grad overgå til at føre kontrol med erhvervets selvforvaltning.

Hvordan?

Fiskerilovens §110 giver i dag hjemmel til at uddelegere en lang række opgaver til erhvervet. Nye opgaver der kan varetages af erhvervet, tæller bl.a. flytning af årsmængder, flytning af promiller, år-til-år fleks, registrering og afskrivning af bifangster og ukvoterede arter, administration af internationale kvotebytter, til- framelding af licenser, uddeling af tillægsmængde og administration af rationsfiskeri.

Der skal nedsættes en arbejdsgruppe i regi af FVM, med deltagelse fra erhvervet med henblik på at udvikle en styrket struktur for udvidet selvforvaltning i fiskeriet, herunder de juridiske og administrative rammer. Arbejdet skal tage udgangspunkt i og bygge videre på de positive erfaringer med fiskeripuljer.

Der bør afsættes 50 mio. kr. til arbejdet med at udvikle nye løsninger for selvforvaltning.

Der er behov for at udvikle en IT-løsning, der sikrer adgang for erhvervet så opgaverne kan udføres udenfor Fiskeristyrelsen, så dokumentationskrav sikres, og der er let adgang for myndighederne til løbende kontrol af erhvervets administration. Der bør således afsættes 50 mio. kr. til udvikling af en IT-løsning, som sikrer transparent administration i selvforvaltningen.

Baggrund

Erhvervet har siden 2007 med ”puljerne” dokumenteret, at man effektivt kan løfte en stor del af de administrative opgaver omkring forvaltningen af fiskeriet. Det har resulteret i 15 år uden overfiskeri og udviklingen af en række brugervenlige, dynamiske værktøjer, som understøtter transaktioner imellem fiskere, forbedrer kvoteudnyttelsen, samt minimerer risiko for discard. Fiskeristyrelsen foretager hvert år mange tusinde transaktioner og registreringer manuelt, opgaver som kunne varetages effektivt og ansvarligt af erhvervet selv.

Anbefaling 5: Brugerbetaling for biologisk rådgivning og kontrol af fiskeriet

”Fiskerikommissionen anbefaler, at der indføres brugerbetaling for:

- *en del af forskningsinstitutionernes arbejde, som har til formål at sikre erhvervets fremtidige ressourcegrundlag, og som i dag leveres gennem kontraktudlister,*
- *en del af det internationale forskningssamarbejde, som har til formål at sikre erhvervets fremtidige ressourcegrundlag, som f.eks. dele af det danske bidrag til ICES*
- *erhvervets regeloverholdelse gennem fiskerikontrollen.”*

DPPO’s vision

De enorme mængder data fiskerne genererer med bl.a. ekkolod, prøvetagning og gennem fuldt dokumenteret fiskeri benyttes både af forskere og kontrollører til at forbedre den biologiske rådgivning og effektivisere kontrollen.

Pelagiske fiskere påtager sig en større del af opgaven med at generere og behandle videnskabelige data, både på havet og på land. Med inddragelse af mere data fra erhvervet, ikke mindst fra ”Fuldt Dokumenteret Pelagisk Fiskeri”, kan Staten spare betydelige ressourcer, samtidig med at kvaliteten og validiteten af forskning og videnskabelig rådgivning forbedres til gavn for både natur og erhverv.

Med brugerbetaling for biologisk rådgivning følger fri konkurrence om opgaverne, så erhvervet selv og andre aktører kan byde ind på udførelsen af opgaverne, som efterfølgende godkendes i ICES.

Hvordan?

Samarbejdet imellem erhverv og forskningsinstitutioner skal formaliseres i rammeaftalerne imellem FVM og hhv. DTU og KU, og anvendelse og integration af erhvervets data skal prioriteres i finansieringen af forskningsinstitutioner.

Baggrund

Pelagiske fartøjer genererer forskningsrelevant data 365 dage om året, men der mangler forankrede systemer til at integrere data i bestandsvurderingerne og andet videnskabeligt arbejde. Samarbejdet er i dag kendetegnet ved at være projektbaseret og ad-hoc. DPPO har siden 2013 udviklet sit forskningsprogram og Ph.d.-skole. DPPO har i samarbejde med forskningsinstitutioner, i og udenfor DK, og fiskere udviklet selektive redskaber, DNA-test værktøjer, forvaltningsplaner, videnskabelige togter, forsøgsfiskerier, bestandsrådgivning og meget mere. DPPO og samarbejdspartnere har dokumenteret, at fiskere og fiskeriets organisationer kan varetage videnskabeligt arbejde på et højt og ansvarligt niveau. Med introduktionen af ”fuldt dokumenteret fiskeri” er forudsætningerne for at løfte flere opgaver i den pelagiske sektor yderligere styrket, og der er samtidig skabt et fundament for let at kunne dele data med forskningsinstitutioner, så kun de ydre rammer mangler.

Anbefaling 6: Klarhed om fordelingen af ressourcerenten i dansk fiskeri

”Fiskerikommissionen anbefaler, at der løbende gennemføres økonomiske opgørelser af ressourcerenten for at opnå et gennemslagsligt billede af rentabiliteten i forskellige dele af dansk fiskeri, herunder mulighederne for at forøge ressourcerenten under forskellige reguleringsmæssige scenarier, og at disse analyser gøres offentligt tilgængelige.

Det anbefales, at der tages eksplicit politisk stilling til spørgsmålet om at indføre en betaling for brugsretten til fiskeressourcen. En sådan betaling for brugsretten forudsætter, for at undgå juridiske problemer, en opsigelse af eksisterende aftaler vedrørende tildeling af kvoterettigheder, dvs. opsigelse med 16 års varsel. En stillingtagen bør først ske efter en nærmere analyse.”

DPPO’s vision

Et erhverv fri for særregulering, med stabile rammevilkår, der giver ro og overskud til at investere i grøn omstilling, samt konkurrencevilkår, som er lige på tværs af Nordøstatlanten. Et erhverv som påtager sig en større del af de videnskabelige og administrative byrder, som en del af samfundskontrakten jf. anbefaling 4.

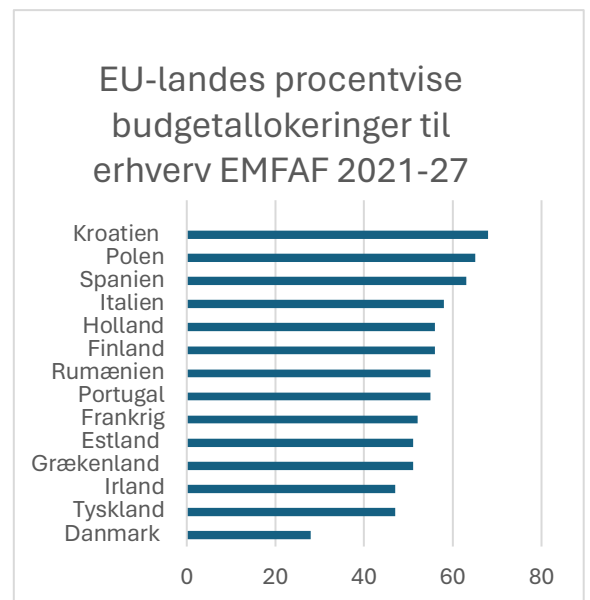
Hvordan?

Erhvervet tildeles en højere grad af ansvar for at løse administrative og forskningsrelaterede byrder, som i dag ligger hos myndigheder og forskningsinstitutioner. På den måde sikres besparelser i den offentlige sektor uden at den nuværende forvaltning opsiges med 16 års varsel.

Baggrund

I Fiskerikommissionens rapport står der *”Omvendt vil en opsigelse af kvoterettighederne sandsynligvis medføre usikkerhed i sektoren og faldende lyst til at investere i nye fartøjer m.m., indtil de nye rammer er kendte.”* Indførelse af en ressourcerente er således en betydelig barriere for grøn omstilling i og udvikling af danske fiskeri.

I figuren ses de enkelte EU-landes allokering af EMFAF-midlerne til erhvervet, hvoraf hovedandelen af det resterende går til myndighedsprojekter og kontrol. Danmark ligger markant lavere end andre EU-lande. Erhvervet betaler således via EMFAF allerede en væsentlig større andel af kontrol og administration end i andre EU-lande. Hertil kommer fiskernes bidrag til den lovpligtige Fiskeriafgiftsfond.

Anbefalinger 7 & 8: Styrkelse af det statskontrollerede mærke NaturSkånsom og styrkelse af hjemmemarkedet og en stærkere profilering af dansk fisk

Fiskerikommissionens anbefaling: *”For at få volumen i ordningen, og dermed mulighed for at øge forbrugerkendskabet og mulighed for at skabe merværdi af fisken, anbefaler Fiskerikommissionen, at det statskontrollerede NaturSkånsomhedsmærke udvides til at omfatte konsumarter fanget med skånsomme redskaber i fuldt dokumenterede fiskerier, også for fartøjer over 17 meter og rejser over 48 timer. Fiskerikommissionen anbefaler, at der afvikles nye kampagner for at fremme mærket i takt med at volumen øges. Det anbefales endvidere at kriterierne for at opnå mærket løbende tilpasses og på sigt også omfatter dyrevelfærdsaspekter samt krav vedr. minimering af bifangst af fugle og havpattedyr. Der skal løbende arbejdes på at få flere arter ind i ordningen.*

Fiskerikommissionen anbefaler endvidere en udvidelse af det økologiske spisemærke til at omfatte Naturskånsomt fanget fisk, så disse kan tælle med på linje med Ø-mærkede varer.

Fiskerikommissionen vurderer, at der i disse år med stigende fokus på klimaforandringer er en særlig situation, hvor danskerne synes mere villige end tidligere til at lægge deres madvaner om. Det vil derfor særligt i disse år give mening med indsatser, der bringer fisk mentalt på landkortet, når nye madvaner vælges. ”

DPPO's vision

Naturskånsomt-ordningen udvides til at omfatte alle bæredygtige fiskerier med skånsomme redskaber, for at guide opkøbere og forbrugere til et skånsomt valg på tværs af dansk fiskeri. Klimakostrådene anbefaler, at man spiser fede fisk fanget med minimalt miljøaftryk, som fx sild. Med Naturskånsomt, Ø-mærke og momsfrigtagelse for klimavenlige fisk guides forbrugerne i retning af sundere og mere klimavenlig ernæring.

Hvordan?

Krav til fartøjer, som kan afsætte fisk under Naturskånsom mærket, fastsættes i ”Bekendtgørelse om mærkningsordning for fisk fanget kystnært med skånsomme redskaber”. Det vil således kræve en ændring af den bekendtgørelse, at inkludere alle fiskerier med skånsomme redskaber. DPPO anbefaler at der sættes 15 mio. kr. af til markedsføring af ordningen og udvikling af Ø-mærket. Der bør iværksættes en undersøgelse af muligheden for momsfrigtagelse for fødevarer med lavt klimaaftryk herunder fisk.

Baggrund

Pelagisk fiskeri foregår med not- og flydetrawl, der begge er skånsomme redskaber, hvilket fremgår både af Reguleringsbekendtgørelsens liste over skånsomme redskaber og DTU Aquas

rapport om emnet². Men skånsomt fanget fisk, fanget med fartøjer over 17 m og på rejser over 48 timer, er ikke omfattet af ”Naturskånsom” mærket. Det betyder, at mere end 150.000 t skånsomt fanget sild og brisling i 2022, ikke kunne markedsføres under ordningen.

”Fuldt Dokumenteret Fiskeri” kan være en ekstra sikkerhed for at fiskeriet foregår i overensstemmelse med lovgivningen og med respekt for naturen.

DPPO vil i første omgang bidrage til ordningen med Nordsøsil, men håbet er at flere får øjnene op for fx brisling som spisebisk, som er en ressource, der på nuværende tidspunkt hovedsageligt går til produktion af mel og olie til foderindustrien.

Der var i 2023 kun ni fartøjer tilmeldt ordningen, hvilket er for få til at sikre tilstrækkelige mængder fisk til at opretholde mærkningsordningen. Der er derfor behov for en udvidelse af ordningen, hvis den ikke skal nedlægges. Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri og DPPO indstiller i et fælles brev fra 2023 til politikerne og myndigheder at ordningen åbnes for de større fartøjer med skånsomme fangstmetoder, herunder pelagisk trawl og not.

Danskerne spiser i gennemsnit under halvdelen af anbefalingen fra kostrådene om 350 g fisk om ugen. Der er således brug for hjælp til at sikre flere skånsomt fangede fisk på tallerkenen. DPPO støtter Fiskerikommissionens anbefaling om at inkludere Naturskånsomhedsmærket i det økologiske spisemærke og afsøge flere muligheder for at skabe incitament for forbrugere til at vælge klimavenlige og sunde fisk, da der netop nu ifølge Fiskerikommissionen er en åben dør med hensyn til omlægning af spisevaner.

Forbrugere anser typisk fisk som en dyr fødevarer, hvilket er en barriere ift. indkøb. En løsning kan være at fastsætte en lavere moms eller helt fjerne momsen fra fisk med lavt klimaaftryk, så de sunde fisk bliver et lettere valg. Erfaringer fra Norge viser at momsfrigtagelse er et effektivt værktøj til at stimulere forbruget af fisk.

² <https://orbit.dtu.dk/en/publications/milj%C3%B8sk%C3%A5nsomhed-og-%C3%B8kologisk-b%C3%A6redygtighed-i-dansk-fiskeri-2>

Anbefaling 14: 'Grønt fiskeri' støttepulje til energieffektiviserende tiltag på eksisterende og nye fartøjer.

"Fiskerikommissionen anbefaler at understøtte klimaomstillingen i fiskerierhvervet gennem etablering af en 'grønt fiskeri'- tilskudspulje til energieffektiviserende tiltag på eksisterende og nye fartøjer. (...) Det anbefales, at tilskud til energiinfrastruktur i havne også kan indgå i ansøgningerne, herunder effektkapacitet til batteriladning og til landstrøm ved blandt andet losning.

I forbindelse med vedtagelsen af CO₂-afgiften, er der for 2025-2029 afsat 350 mio. kroner til målrettet tilskud til fiskeriet. Tilskudspuljen bør være midlertidig, men der bør i forbindelse med genbesøg af aftalen i 2028 tages stilling til, om støtteordningen eventuelt bør forlænges med fem år."

DPPO's vision

En klimaneutral dansk pelagisk fiskeflåde i 2040, der leverer sunde fødevarer med et klimaaftryk nær nul til forbrugerne, og skaber grønne jobs i danske havne.

Indtil der eksisterer et alternativt CO₂ neutralt brændstof gennemføres grønne og energieffektiviserende tiltag i den eksisterende flåde og den nødvendige grønne infrastruktur i havnene udbygges.

Hvordan?

I samarbejde med erhvervet udarbejdes en tilskudsordning til grøn omstilling. Tilskudsordningen bør både fokusere på fartøjer og på infrastrukturen i havnene, såsom grøn landstrøm, der potentielt kan reducere fiskeriet samlede CO₂ med 5-8%, samt minimere lokal luft- og støjforurening i havne. Der kan for grøn omstilling på fartøjer tages udgangspunkt i de indsatser, som er beskrevet i Fiskeristyrelsens kompensationsordning til ejere af fiskefartøjer for kvoteværditab som følge af brexitkompensationsordning [Liste over grønne og skaansomme indsatser.pdf](#)

Der afsættes 200 mio. kr. til tilskud til grøn omstilling i fiskeflåden i det kommende EHFAF-program. Sammenhængen med de 380 mio. kr. afsat i forbindelse med indførelsen af CO₂-afgift 2025-2029 bør indtænkes, særligt i forbindelse med investeringer i grønne løsninger som i dag ikke kan understøttes indenfor rammerne af EHFAF-programmet.

Baggrund

Fiskerikommissionen beskriver i anbefalingerne, at mht. klimainsatsen er det vigtigt at have fokus på de større fartøjer "I en strategi for reduktion af fiskeriets klimagasudslip er det afgørende vigtigt at have fokus på de relativt få større fartøjer. I 2021 stod 28 fartøjer over 40 meter for cirka 42% af fiskeflådens samlede dieselforbrug." (side 198).

I EHFAF-programmet er der dog en række begrænsninger på tilskud til fartøjer over 24, der fx ikke kan modtage støtte til udskiftning eller modernisering af hoved- eller hjælpemotorer samt forøgelse af et fiskerfartøjs bruttotonnage med henblik på at forbedre sikkerheden, arbejdsvilkårene eller energieffektiviteten.

Anbefaling 15: Demonstrationsprojekt: Fremtidens fiskefartøjer baseret på alternative drivmidler.

”Fiskerikommissionen anbefaler, at staten udbyder støtte til et ambitiøst nybygningsprojekt for ’Fremtidens fiskefartøj’. Støtten gives til meromkostningerne til investering i et nyt energi-optimeret pelagisk fiskefartøj, som drives med klimaneutral energi. Projektet vil kunne bidrage med teknologitests og vigtige erfaringer i forhold til, hvordan man bedst matcher krav om både fossilfri energi og drift af et økonomisk bæredygtigt fiskeri.”

DPPO’s vision

En klimaneutral dansk pelagisk fiskeflåde i 2040, der leverer en sund proteinkilde med et klimaaftryk nær nul til forbrugerne. Indtil der eksisterer et alternativ til CO2 neutralt brændstof støttes udvikling og test af nye teknologier, omstillingen til energieffektiverende tiltag på eksisterende fartøjer og den nødvendige infrastruktur i havnene udbygges.

Hvordan?

Der afsættes en pulje på 150 mio. kr., til demonstrationsforsøg med alternative brændstoffer mm.

Baggrund

Den danske pelagiske flåde er tæt på at have maksimeret det grønne og energieffektive potentiale i konventionel motorteknologi og konventionelt skibsdesign. Næste skridt er alternative brændstoffer. Men meget research og udvikling skal fortsat gennemføres, og mulige løsninger skal testes i praksis og under de ekstreme forhold som fiskere oplever på havet.

Derudover er der andre krav til smøring af motorer mm. ved brug af alternative brændstoftyper, hvilket giver anledning til usikkerhed vedrørende motorens holdbarhed samt dækning af forsikring og garanti. Der er således behov for test af grønne brændstoffer såsom biofuels for at klarlægge deres anvendelighed i fiskeriet og for at hjælpe omstillingen på vej ved at levere svar på de mange uafklarede spørgsmål, der er en barriere for at tage det i anvendelse.

Anbefaling 16. Krav om at nye fartøjer forberedes til grønne drivmidler

Erfaringerne fra ovennævnte demonstrationsprojekt og tilsvarende projekter i andre lande og med alternative drivmidler i søfarten generelt bør konsolideres i et koncept for, hvordan nye fartøjer bedst fremtidssikres til på et senere tidspunkt at overgå til klimaneutrale drivmidler, som forventes at kunne komme i spil frem mod 2040.

DPPO's vision

En dansk pelagisk flåde, der ligger i front med den grønne omstilling indenfor pelagisk fiskeri i hele Nordøstatlantien og leverer sunde proteinrige fødevarer med et klimaaftryk nær nul.

Hvordan?

Ophæv den danske særregulering om et loft på ejerskab af 6.000 BT i reguleringsbekendtgørelsens §70.

Baggrund

En danske særregel om loft for kapacitet på 6.000 BT udgør en barriere for grøn omstilling, fordi nye grønne drivmidler og andre grønne teknologier har det til fælles, at de kræver langt mere plads ombord på fiskefartøjer end konventionel teknologi. For at gøre plads til grøn omstilling er der således behov for at bygge større fartøjer.

En dansk særregel lægger loft på den samlede "kapacitet", som én person må være ejer eller medejer af. Reglen blev i sin tid indført for at minimere risiko for koncentration af fiskerimuligheder. Siden da, har ny lovgivning, herunder kvotekonzentrationslofter, erstattet og overflødiggjort kapacitetsloftet på ejerniveau. Særreglen har således mistet sit formål og funktion.

Den grønne omstilling er højt på dagsordenen i den pelagiske sektor, da et skifte til CO₂ neutrale brændstoffer vil gøre det muligt at levere skånsomt fanget fisk med et klimaaftryk nær nul. Men de grønne alternativer til konventionelt brændstof har en væsentlig lavere brændselsværdi. Det vil således være nødvendigt at have 2-5 gange mere brændstof ombord afhængig af typen, for at opnå samme effekt som diesel.

Derudover er der ved de nye brændstoftyper behov for specielle tanke med isolering, der ligeledes optager mere plads. Da de nye brændstoftyper også er væsentligt dyrere end de nuværende, vil der samtidig være behov for at medbringe flere fisk på hver fangstrejse, for kunne skabe det nødvendige økonomiske grundlag for at finansiere de øgede udgifter. Det kræver i sidste ende større fartøjer med mere lastekapacitet end de nuværende i den pelagiske flåde, hvoraf flere allerede ligger tæt på det nuværende loft på 6.000 BT.

Danske pelagiske fiskere konkurrerer med lignende fartøjer i og udenfor EU, der ikke har lofter for kapacitet. En dansk særregel forringer således de danske fiskefartøjers konkurrencevilkår på markedet, særligt når det gælder den grønne omstilling og udnyttelsen af stordriftsfordele.

Anbefaling 17. Fortsat forøgelse af CO₂-afgiften efter 2030

Fiskerikommisjonen vurderer som mange andre, at en gradvis forøgelse af fiskeriets CO₂-afgift vil være et omkostningseffektivt, og formentlig nødvendigt bidrag til at opnå yderligere energieffektiviseringer og til at fiskeriet på sigt overgår til alternative grønne brændstoffer. Det sidste vil formentlig kræve, at CO₂-afgiften på sigt bliver langt højere end i dag. Dette er parallelt til andre sektorer, hvor der også vil være behov for, at CO₂-afgiften gradvist øges efter 2030 og frem mod 2050 med henblik på fuld udfasning af brugen af fossil energi. En ensartet CO₂-afgift på tværs af sektorer bidrager til en omkostningseffektiv opnåelse af Danmarks klimamål.

DPPO's vision

En klimaneutral dansk pelagisk fiskeflåde i 2040, der leverer en sund proteinkilde med klimaaftryk nær nul til forbrugerne.

Hvordan?

Udfordringen for den pelagiske fiskeflåde er i vid udstrækning at der endnu ikke findes en alternativ brændstofkilde, og det derfor ikke er muligt at omlægge. Så længe et alternativ ikke findes vil en forøgelse af CO₂-afgiften derfor blot være en ekstra omkostning og alene drive både danske og udenlandske fiskefartøjer samt landinger ud af danske havne.

Det er vigtigt for at sikre danske havne og forsyninger af fisk til danske virksomheder at brændstofpriserne i Nordøstatlantten følger nogenlunde samme niveau. Det anbefales således, at effekten af afgiften evalueres i 2029, og det på den baggrund besluttet om en fortsættelse af afgiften vil være hensigtsmæssigt.

Baggrund

Globalt repræsenterer fiskeriet under 0,5% af de samlede CO₂ udledninger. EU's flåde estimeres til at repræsentere 0,01%. Fiskeri er en forholdsvis lille aktør i den maritime verden, hvilket betyder at fiskerierhvervet kun i mindre grad kan drive udviklingen af alternative brændstoffer samt den tilhørende infrastruktur, men i stedet må afvente hvilke brændselskilder større aktører i den maritime sektor vælger. Pelagiske fartøjer fisker, lander og bunkrer i hele Nordøstatlantten og er således afhængige af at en alternativ brændstofkilde er tilgængelig i et større geografisk område. En løsning alene i en enkelt dansk havn er således ikke en mulighed for grøn omstilling.

Danske havne som fx Skagen og Hanstholm benyttes af fartøjer fra hele Nordøstatlantten til bunkring, landing mm. Dyrt dansk brændstof kan flytte fartøjernes færden til udenlandske havne med dertilhørende tab for danske havne og tilknyttede virksomheder i kystsamfundene.

En fortsat forøgelse af afgiften vil således ikke resultere i et incitament til et skifte til grønt brændstof før der findes et egentligt, sikkert alternativ tilgængeligt. Det vil således være mest hensigtsmæssigt at evaluere virkningen af den allerede aftalte afgift, samt konsekvenser for havne og tilknyttede virksomheden, vurdere erhvervets muligheder for alternativer og på den baggrund foretage en beslutning om fortsat forøgelse af afgiften.

Anbefaling 19: Trawlfri zone i Bælthavet

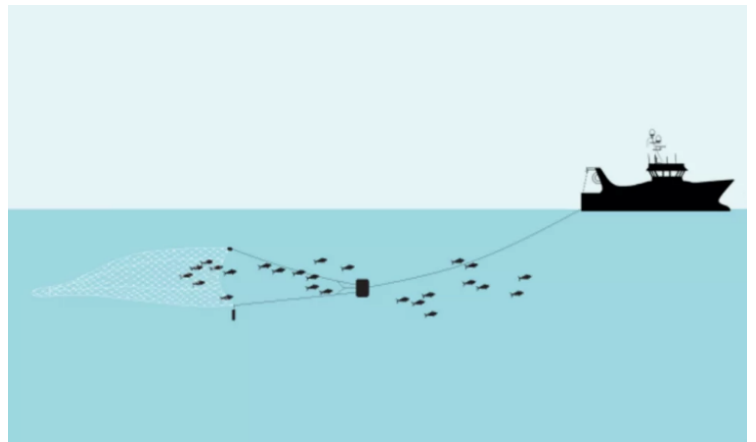
Fiskerikommissionen støtter op om en trawlfri zone i Bælthavet, men anbefaler, at man tillader fiskeri med bundsløbende redskaber i nogle af fiskeriets kerneområder.

DPPO's vision

En arealforvaltning af havet, hvor der er plads og mulighed for at fiske på bæredygtige bestande med skånsomme redskaber i alle områder, som ikke er omfattet af "streng beskyttelse" eller andre særlige restriktioner.

Hvordan?

En trawlfri zone med formål om at fremme skånsomhed og mindske bundpåvirkning skal ikke omfatte pelagisk trawl, da det er et skånsomt redskab uden bundkontakt. Pelagisk trawl er på lige fod med andre skånsomme redskaber opført i Reguleringsbekendtgørelsens bilag 16, udarbejdet på baggrund af videnskabelig rådgivning.

Baggrund

Pelagisk trawl er et skånsomt redskab med et uheldigt navn. Trawl er ikke bare trawl. Pelagisk trawl er et selektivt og klimaeffektivt redskab uden bundkontakt. Det fremgår af tabel 7.1 i DTU's rapport om miljøskånsomhed og økologisk bæredygtighed i dansk fiskeri³.

Etablering af en trawlfri zone i Bælthavet, dækkende Lillebælt, Storebælt og Langelandsbælt, fremgår af den grønne delaftale under finansloven for 2022, som blev indgået af den daværende regering, EL, SF, RV og KD. Formålet med aftalen var at "skabe bedre havmiljø bl.a. ved fremme af skånsomme fiskerier,"

At inkludere pelagisk trawl i et trawlforbud i Bælthavet vil umiddelbart ikke have en erhvervsøkonomisk effekt, da redskabet på nuværende tidspunkt ikke anvendes i området. Med miljøforbedringer og forventet positiv udvikling i fx sildebestande kan grundlaget for et pelagiske fiskeri dog opstå i de kommende år.

Bekymringen fra erhvervet er, at den trawlfri zone på sigt bliver udvidet til at dække flere områder, hvor der i dag eksisterer pelagisk fiskeri af fx sild.

³ <https://orbit.dtu.dk/en/publications/milj%C3%B8sk%C3%A5nsomhed-og-%C3%B8kologisk-b%C3%A6redygtighed-i-dansk-fiskeri-2>

Oversigt over midler, der bør afsættes til udmøntning af anbefalingerne

Anbefaling	Løsning	Pris
3a (B-kvoter)	§35 i Fiskeriloven ændres	Administration / Besparelser i det offentlige
3b (A-Status)	Fiskeriloven §§ 14-16 ændres	Administration
3d (Kvotekonzentration)	Reguleringsbekendtgørelsen §67, §§71-73 og bilag 13 ændres	Administration
4a (Selvforvaltning)	Arbejdsgruppe nedsættes / IT udvikles	100 mio. kr. EHFAF
5 Brugerbetaling	Erhvervsdrevet forskning inddrages i FVM's rammeaftaler	Administration
6 Ressourcerente	Erhvervet tildeles mere ansvar for administration og videnskab	Besparelser i det offentlige
7 og 8 Naturskånsomt	Pelagisk indlemmes i Naturskånsomt, Naturskånsomt fritages for moms og omfattes af ø-mærket	15 mio. kr. + mindre udgift til momsfrigørelse + IT
14 Grøn omstilling	En række ordninger, som skal fremme grøn omstilling, igangsættes – CO2 afgift kompenseres.	200 mio. kr. fra EHFAF + 380 mio. kr. fra Grøn skattereform
15 Demonstrationsprojekt	Pulje til demonstrationsforsøg etableres	150 mio. kr. EHFAF
16 forberedelse til grønne drivmidler	Reguleringsbekendtgørelsens §70 fjernes	Administration
17 Fortsat CO2 afgift	CO2 afgift evalueres senest i 2029	Administration
19 Trawlfri zone i Bælthavet	Skånsomt pelagisk trawl fritages fra evt. forbud og begrænsninger i Bælthavet og kystnært	Administration

WWW.DPPO.DK